

MIRO GAVRAN

A bölcs bagoly és a ravasz róka

(Bábjáték)

Jakov Gavran ötlete alapján
A dalszöveget írta: Hana Huljić

Szereplők

BAGOLY
MÓKUS
SÜN
RÓKA
MEDVE

1. jelenet

Az erdőben vagyunk. A mókus egy nagy zsákot lökdös maga előtt, sokkal nagyobb, mint ő maga.

MÓKUS Jaj, de nehéz a mókusélet! Egész nyáron és ősszel gyűjtöttem télire a diót és a mogyorót, és most, amikor végre telis-tele van a zsák, nem akar beférni az odúm bejáratán! Keresnem kell négy kisebb zsákot, és át kell raknom a télirevalót. Mindjárt visszajövök!

A mókus elmegy. Megjelenik a róka.

RÓKA Na, végre! Már napok óta követem a mókust az erdőben, és most kilestem a kellő pillanatot, amikor otthagyja a zsákot, és most, amikor tele van a zsákja, ellopom, és ezzel könnyedén rengeteg télirevalót szerzek.

A róka énekelni kezd.

Jaj, de szép nap van!
Nézd, milyen kaja!
Jaj, de szép vagyok – sokféle bajok keverője!

Az erdőben ravaszabb nálam senki nem lehet!
Csak lustálkodom, s elveszem, mit mások gyűjtenek.
Halkan lopakodom, a kajád ellopom,
Mire megfordulsz, már nincs nyomom...
Tudom, állhatatlan vagyok, s elegáns a termetem
Az erdőben most nagyon rossz a hírnevem.
Talán a figurám, vagy a szép frizurám?
Vagy az oka az, hogy lopkodok?
Minek ez a botrány a bajuszom okán?
Csak egy zsák eledel, több-kevesebb...
Másnak nem kell...

Most e mogoróval jaj, de jóllakom
Zsákmányommal magamat megjutalmazom.
Szegény mókusok majd éhesek maradnak,
de ez nem is számít, csak a nyeresés...
Mert csak én számítok!
Zsákmányom, nem titok,
Teli zsákkal, bizony nem is kevés...

Eleget beszéltem – hivatlan vendégem van most itt.

A róka megfogja a zsákot, és elmenekül vele. Tempós zene szólal meg, ami a menekülést érzékelteti.

2. jelenet

Az erdőben vagyunk, balra egy nagy odvas fát látunk, amelyben a bagoly él. A bagoly kiles az odúja nyílásán.

BAGOLY Olyan szép és fényes nap virradt fel! Már mindenki felébredt, egyedül mi, baglyok megyünk aludni. Mindig rám tör az ásítás, amikor felkel a nap, és persze elálmosodom. Jó napot mindenkinek! Én most nyugovóra térek.

A bagoly bemegy az odújába, akkor szökken oda a mókus.

MÓKUS Gyerekek, gyerekek, hallottam, hogy az erdőnek ezen a részén él a varázsló bölcs baglya, az a bagoly, aki minden bajba jutott lénynek tud segíteni! Nekem pedig nagy problémám van. Tegnap valami szörnyű dolog történt velem, amiről az a komisz, ravasz róka tehet. Ha a bölcs bagoly nem segít, nem tudom, hogy mi lesz velem! Jaj, csak találjam meg! Ebben a nagy erdőben olyan sok fa van, ki tudja nekem megmondani, melyik a bagolyé? Talán ti tudjátok, gyerekek? Hm, ha ebben a fában lakik, akkor szólítanom kell, legjobb, ha bekopogok! Aki jól nevelt, az így tesz.

A mókus kopogtat a fán.

BAGOLYHANG Ki az?

MÓKUS Én vagyok.

BAGOLYHANG Ki vagy te?

MÓKUS A mókus vagyok.

BAGOLYHANG Kit keresel?

MÓKUS A bölcs baglyot keresem.

BAGOLYHANG Nincs itt a bagoly, elment aludni.

MÓKUS Hogyhogy nincs? A gyerekek azt mondják, hogy ebben a fában van.

BAGOLYHANG Mondtam neked, hogy nincs itt a bagoly. A bagoly napközben alszik. Éjszaka gyere kopogni!

MÓKUS A bagoly egy ilyen szép napon alszik? Ki bír ilyen szép napon aludni?!

BAGOLYHANG Hiszen mondtam neked, miért nem figyelsz, hogy a baglyok nappal alszanak, éjjel pedig éberek.

MÓKUS De nekem sürgős. Fontos dolgról lenne szó, és csak a bagoly tud nekem segíteni!

A bagoly megjelenik az odúja bejáratánál.

BAGOLY Mindig minden sürgős!

MÓKUS Nahát, te vagy az, bagoly!

BAGOLY Én vagyok, én!

MÓKUS Hallottam, hogy te vagy a varázsló baglya, és hogy a bölcsességgel és varázsitalaiddal mindenkinek tudsz segíteni...

BAGOLY Csak azoknak segítek, akik igazak és becsületesek. Azért vagyok itt, hogy az erdőben béke és tisztesség legyen. A tolvajoknak sosem segítek.

MÓKUS Én becsületes vagyok. Egész évben gyűjtöttem télire a diót és a mogyorót. Az a télirevaló nekem és a gyerekeimnek kell. Aztán jött az a komisz róka, és ellopta az egészet. Jön a tél, és ha nem sikerül vissza kapnom a dióval és mogyoróval teli zsákomat, bizony nem fogjuk túlélni a telet.

BAGOLY Mit akarsz tőlem?

MÓKUS Hallottam, hogy a rókák félnek a sün tüskéitől, és ha én sünként jól ráijesztek a rókára, akkor visszaadja a zsákomat, ezért kérek, változtass sünné!

BAGOLY De nem valami kellemes, ha mássá változol.

MÓKUS Miért?

BAGOLY Azért, mert elkezded úgy gondolkodni és viselkedni, mint az, akivé változtál.

MÓKUS Te csak változtass két órára sünné, és én ezalatt meg fogom oldani a problémámat.

BAGOLY Figyelmeztetlek: ez nem olyan egyszerű... De, ha annyira ragaszkodsz hozzá, idd meg ezt a varázsitalt, és sündisznó leszel.

A bagoly átnyújtja neki az üvegcsét, a mókus elveszi, és kiissza az varázsitalt.

MÓKUS Nagyon köszönöm! Nahát! Szédülök! Jaj! Meghalok, eltűnök!

A mókus összeesik, és egy pillanattal később sünként kel fel.

SÜN Azta! Nézd! Hiszen tüskés vagyok! Gyerekek, sün vagyok, igazi sün! Hatott a varázsital!

BAGOLY Most az vagy, amit kívántál.

SÜN Úgy el fogok bánni azzal a szemtelen rókával! Ha nem adja vissza nekem, amit ellopott, meg fogom szűrni ezekkel a tüskékkel!

BAGOLY Siess, mert a varázsital csak két órán keresztül hat, aztán ismét mókus leszel!

SÜN Köszönöm neked! Megyek a rókához. Az a baj, hogy sünként nem vagyok olyan gyors, mint mókusként.

3. jelenet

A róka az odúja előtt van.

RÓKA Nos, gyerekek! Tudjátok-e, hogy ki az erdő legravaszabb állata? Én vagyok, a róka...! Az a buta mókus egész ősszel gyűjtötte a diót és a mogyorót, de amikor megtöltötte a zsákját, én elloptam a zsákot, és most bőségesen van télirevalóm... Ravaszsággal többre jutok, mint munkával.

Megjelenik a sün.

SÜN Nocsak, róka, te vagy az?

RÓKA Én vagyok. Mit akarsz?

SÜN Azt hallottam, hogy megloptad a mókust és elvetted a télirevalóját.

RÓKA Ez igaz. És akkor mi van?! Erősebb és ravaszabb vagyok a mókusnál, és a farkastörvények szerint minden az erősebbet illeti.

SÜN És mi van az igazsággal? Igazság szerint a dióval és mogyoróval teli zsák a mókust illeti. Ezért itt és most add át nekem a télirevalót, hogy elvigyem a mókusnak!

RÓKA Szóba sem jöhet! Azt magamnak tartogatom! Csak egy nálam erősebb állat bírhat rá, hogy visszaadjam.

SÜN Látod a tüskéimet?

RÓKA Látom. Elég félelmetesek.

SÜN Ha nem adod vissza itt és most amit elvettél a mókustól, megszúrlok a tüskéimmel!

RÓKA Ne tedd, kérek, ne tedd! Félek a tüskéktől! Ha megsérted az orromat, nem fogok tudni többé vadászni, hogy fogom akkor a nyomokat megkülönböztetni a szaguk alapján?

SÜN Akkor add vissza a dióval és mogyoróval töltött zsákot!

RÓKA Rendben... de várj! Amúgy te sün vagy, a sünök pedig szeretik az almát! Igaz?

SÜN Így van, imádom az almát!

RÓKA Adok neked egy kosár almát, és többé ne kérd tőlem a dióval és mogyoróval teli zsákot! Jól van?

SÜN Nos... szóval... az alma a világ legfinomabb eledele... hát rendben! Add nekem az almát!

A róka kihoz a rókalakból egy kosár almát, és átnyújtja a sünnnek.

SÜN Király-sirály! Jobban jártam, mint ahogy terveztem.

A sün elmegy.

RÓKA Hogy átvertem a sünt: az almát azonnal meg kell enni, míg a dió és a mogyoró eláll egész télen.

4. jelenet

A bagoly kiles az odú nyílásán.

BAGOLY Nagyon kíváncsi vagyok, vajon a sünnnek sikerült-e megijesztenie a rókat, és visszavennie tőle, amit az ellopott? Ravaszak ezek a róka, nem könnyű őket kiismerni!

Megjelenik a sün a kosárral.

SÜN Itt vagyok!

BAGOLY Sikerült visszavenned a diót a rókától?

SÜN Nem, de annál még jobbat kaptam. Almát kaptam!

BAGOLY Mihez kezd a mókus az almával? Télire mogyoróra és dióra van szükséged.

SÜN Nincs édesebb eledel az almánál... Jaj...! Szédülök! Elhomályosult a látásom! Mi történik?

BAGOLY Éppen most telt le a két óra, és visszaváltozol mókussá. Elmúlik a varázsital hatása.

SÜN Óóóó... elájulok!

A sün összeesik... Aztán ismét mókusként kel fel.

MÓKUS Jaj! Mi volt ez?

BAGOLY Ismét mókus vagy... Mi történt a rókánál?

MÓKUS Jaj, szörnyű volt! Almát adott nekem, de én nem eszem almát. Nem szeretem. Újra túljárt az eszemen!

BAGOLY Mondtam, hogy óvakodj a rókától!

MÓKUS Most megint nincs eleségem. Kérlek, változtass még erősebb állattá, hogy ha megjelenek a rókánál, az félelmében azonnal visszaadja a télirevalómat.

BAGOLY Mi szeretnél lenni?

MÓKUS Változtass engem egy nagy és erős medvévé! A róka félnek a medvéktől. Ha megfenyegetem, akkor félelmében mindent visszaad.

BAGOLY Csak vigyázz, mert a róák ravaszabbak a medvéknél! Lehet, hogy ez nem jó ötlet.

MÓKUS Te csak változtass engem medvévé, és a róka meg fogja bántani!

BAGOLY Na, majd meglátjuk, hogy okosabb leszel-e! Fogd ezt az italt, idd meg, és medvévé változol!

A mókus elveszi az italt a bagolytól és kiissza.

MÓKUS Az erősektől mindenki fél, és ők mindent elérhetnek, amit csak akarnak... Jaj, fáj a fejem! Megint szédülök... Gyerekek, elájulok!

A mókus elájul és a földre esik, hogy medveként keljen fel.

MACI Mi ez? Ó, milyen testes, milyen nagy lettem?! Ráadásul micsoda karmaim vannak! Hát még ez a bunda! Hurrá, igazi medve vagyok! Ej, milyen jó medvének, az erdő urának lenni! Ha az anyukám most látna, büszke lenne rám!

BAGOLY Vigyázz, maci, csak két órád van, hogy elintézd a dolgot, amiért medvévé változtattalak!

MACI Mit?

BAGOLY Hogy visszavedd a rókától a télirevalót.

MACI Igen, oda kell mennem ahhoz a kis rókához, aki ha meglát, megijed és mindent nekem ad, amit csak kérek tőle.

BAGOLY Siess, amíg hat a varázssital!

MACI Megyek, megyek... Ej, milyen jó mackónak lenni!

5. jelenet

A róka a rókalak előtt üldögél.

RÓKA Ha valaki olyan ravasz és bölcs, mint én, senki sem árthat neki. Olyan ravasz vagyok, túljártam a buta sün eszén is. A buták megérdemlik, hogy lóvá tegyék őket.

Megjelenik a maci.

MACI Szia, róka, tudod-e, ki vagyok én?

RÓKA Természetesen tudom, te vagy az erdő legerősebb állata: te vagy a medve.

MACI Tudod-e, hogy minden erdei állat fél tőlem?

RÓKA Természetesen tudom, én is félek tőled.

MACI Ha így van, akkor add vissza azt a dióval és mogyoróval teli zsákot, amit elloptál a mókustól!

RÓKA Figyelj, maci! Tudod, hogy nekem a télirevaló sütibe kell, a sütik dió és mogyoró nélkül nem igazi sütik, és én szeretek télen sütit nassolni. Ráadásul adnék neked valamit, ami sokkal finomabb a diónál, az pedig a méz! A méz tápláló és édes, az összes erdei virág illata érződik benne, mert a méhek rászállnak minden virágra, amikor virágport gyűjtenek, amiből aztán mézet készítenek. Biztos vagyok benne, hogy nincs jobb eledel a méznél, igaz-e?

MACI Nos... de... igaz, nincs édesebb a méznél. Összefut a nyál a számban, amikor a mézre gondolok.

RÓKA Adok egy csuporral a legfinomabb mézből, te pedig békén hagysz! Rendben?

MACI Figyelj... nem tudom... A zsák tízszer nagyobb a mézes csupornál, de az igaz, hogy a méz a legjobb eledel a világon, talán a mókus is egyet fog érteni velem. Na jó, rendben, adj egy csupor mézet, és elmegyek!

A róka kivesz a rókalakból egy csupor mézet, és a macinak nyújtja, aki elmegy a mézzel.

MACI Milyen jól néz ki! Többet ér egy csupor méz minden más ételnél... Megyek. Viszlát!

A maci elmegy.

RÓKA Na, a maci pont olyan buta, mint a sün. Milyen könnyen átverem én a buta erdőlakókat.

6. jelenet

A bagoly kiles az odúból.

BAGOLY Igazán kíváncsi vagyok, vajon a medve okosabb volt-e a sünnél? Mindenki erős szeretne lenni, de nem fogják fel, hogy a bölcsesség sokkal többet ér az erőnél, sőt a világ minden kincsénél.

Megjelenik a maci egy csupor mézzel.

MACI Hahó, bagoly, itt vagyok, kiválóan elvégeztem a feladatot.

BAGOLY Hogy érted, hogy kiválóan?

MACI Nézd, a világ legfinomabb és legédesebb ételét, egy csupor mézet kaptam!

BAGOLY És mit kezd egy mókus a mézzel?

MACI Hogyhogy mit? Az csodás eledel!

BAGOLY A medvéknek igen, de a mókusoknak nem.

MACI Minden bizonnyal a mókusnak is jó lesz a méz... Jaj, a fejem...! Fáj a fejem...! Szédülök, szédülök! Mi ez?

BAGOLY A varázsital elveszíti hatását.

MACI Eltűnök, elnyel a föld, sötétség... elsötétült a világ!

A maci a földre esik... A következő pillanatban mókusként kel fel.

MÓKUS Jaj, mi történt?

BAGOLY Az történt, hogy medve voltál, és elmentél a rókához a télirevalódért, ő pedig a télirevaló helyett ezt a csupor mézet adta.

MÓKUS Egy csupor mézet?! Pfu! De én nem szeretem a mézet! A méz olyan ragadós. A torkomra és a mancsomra ragad, nekem nem kell a méz!

BAGOLY Amíg mackó voltál, imádtad a mézet, és azt gondoltad, hogy egy csupor méz többet ér egy zsák diónál. Legalábbis ezt mondtad nekem, amíg medve voltál.

MÓKUS A medvék elég buták!

BAGOLY Sem a medvék, sem a sünök nem buták, hanem csak különböznek tőletek, mókusoktól, és más dolgokat szeretnek. Ezért senki sem képes más nevében túljárni a ravasz róka eszén.

MÓKUS És most? Még mindig nincs télirevalóm! Most mit tanácsolsz nekem, bölcs bagoly?

BAGOLY Mókusként kell a rókához menned, csak így fogod tényleg azt akarni, hogy visszaadja neked a diót és a mogyorót! Ha más bőrébe bújsz, mást szeretsz, és ismét nem fogod a célodat elérni.

MÓKUS De én félek a rókától!

BAGOLY Figyelj, mókus, hát nem te voltál, aki kétszer is farkaszemet nézett a rókával?

MÓKUS Igen, medveként és sünként!

BAGOLY Mindenesetre láttad, hogy a róka nem olyan veszélyes, és ő is fél más állatoktól. Egy mókusnak nem kell félnie a rókától, mert háromszor gyorsabb nála! De biztos vagyok benne, hogy ha alaposan átgondolod, ravaszabb lehetsz a rókánál, mert azért küzdesz, ami igazság szerint téged illet. Tehát, higgy magadban, higgy a józan eszedben, és meglátod, túljársz a róka eszén!

MÓKUS Még varázsital nélkül is?

BAGOLY Még varázsital nélkül is.

MÓKUS Hallgatok rád, bagoly, te vagy a legbölcsebb erdei állat... Van egy ötletem, hogy hogyan járhatok túl a róka eszén – segíts kitalálni, hogyan hajtsuk végre, és biztosan sikerülni fog!

BAGOLY Látod, ezt már szeretem! Ha bízol magadban, nem vallasz kudarcot!

7. jelenet

A rókalak előtt vagyunk. Jön a mókus, hozza a kosár almát és a csupor mézet.

MÓKUS Na, most majd meglátjátok, mit fogok tenni. Iderakom a rókalak elé az almás kosarat... íme... a csupornyí mézet ráöntöm az almákra és a kosárra, hogy amikor kijön a róka, hogy vegyen az almából, odaragad, és akkor el kell mennie a patakhoz megmosakodni.

A mókus ráönti az almára és a kosárra a mézet.

MÓKUS Róka, róka...! Hol vagy, róka?!

Megjelenik a róka.

RÓKA Itt vagyok! Miért kiabálsz?

MÓKUS Add vissza a zsákot, amiben a télirevalóm van!

RÓKA Ez most már az én télirevalóm. Szó sem lehet róla, hogy odaadjam!

MÓKUS Elég komisz vagy! Pedig én elhoztam neked az almát, amit a sünnnek adtál.

RÓKA Még szép, hiszen ez az én almám! Add csak ide!

MÓKUS Vedd el magad!

A róka az almáért indul, de belelép a mézbe.

RÓKA Jaj, gyerekek, ez szörnyűség – pfuj, beleléptem a mézbe! Csupa méz vagyok! Ragacsos a mancsom.

MÓKUS El kell menned az erdei patakhoz, ott lemoshatod a mézet a mancsodról!

RÓKA Igazad van! Mihamarabb a patakhoz kell mennem! Csupa ragacs vagyok! Olyan szörnyen érzem magam! Csak nehogy az erdei méhek ideszálljanak és megcsípjenek!

A mókus zümmögni kezd, mint egy méhecske.

MÓKUS Zzzzz, jönnek a méhek... zzzzz...

RÓKA Vigyázz a rókalakra, amíg vissza nem térek!

MÓKUS Rendben, rendben!

A róka elfut.

MÓKUS És most, gyerekek, hadd lássam, hol hagyta a róka a zsákot a télirevalómmal.

A mókus bemegy a rókalakba, és kihozza a télirevalóval teli zsákokat.

MÓKUS Íme, végre megtaláltam a diómat és a mogyorómat, és most már nem félek a téltől és az éhezéstől.

Megjelenik a bagoly.

BAGOLY Mókus, látod, hogy milyen bátor és okos voltál, hogy túljártál a komisz róka eszén!?

MÓKUS Kedves bagoly, neked köszönhetem, hogy sikerült. Te vagy a legbölcsebb erdei állat, hittél a bátorságomban és az eszemben, és ezért sikerült a télirevalómat visszaszerezni.

BAGOLY Én pedig nagyon szeretek segíteni a gyengéknek és azoknak, akiket igazságtalanság ért. Mindig boldog vagyok, amikor az igazság győz.

MÓKUS Én is boldog vagyok, hogy megvan a télirevalóm, nekem és a gyermekeimnek. Köszönöm neked, hogy kérésemre sünné és medvévé változtattál, mert közben rájöttem, hogy ne akarj más lenni, mint az, aki valójában vagy! Milyen szerencsések vagyunk, mi erdei állatok, mert van egy ilyen bölcs baglyunk!

BAGOLY Én is mindig boldog vagyok, amikor az erdőnkben az igazság és a tisztesség legyőzi az igazságtalanságot.

A bagoly és a mókus énekelni kezdenek.

Soha ne akarj te másnak lenni,
Aki te vagy, magad annak fogadd el.
Semmi okod mindig rejtve lenni,
Azt, ami a legjobb benned, ragadd meg.

Nem a külső számít, ó,
Talán csak szemedben kicsi vagyok.
Bátorságról van itt szó,
Ez az igaz arcom.

Most már minden a helyén van végre,
Előbb-utóbb minden bajnak vége lett.
Másnak bocsásd meg azt, amit vétett,
Mindenki ám néha hibát követhet.

Nem a külső számít, ó,
Talán csak szemedben kicsi vagyok.
Bátorságról van itt szó,
Ez az igaz arcom.

Légy önmagad!

Másnak ha megbocsátasz,
Gyorsan megnyugszik majd a te szíved.
Ha valakit megbántasz,
Elnézését kérjed.

Sajnálom...

Az a legszebb, ha az ember önmaga.
Új barátság van a levegőben,
Most az egész erdőnk nevéssen!

VARGA Viktória fordítása

A dalszöveget **KOVÁCS Lea** fordította